

ROTTERDAMSCHER COURANT.

De Abonnementsprijs is f 24 's jaars of f 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk. Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren. Enkele Nummers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat Wijk 10, N° 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . . f 1.— Iedere regel meer 0.20
Andere Advertentien per regel 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegel en 1 Exemplaar der Courant.

Jean Chrétien Baud.

IV.

Reeds als Gouverneur-Generaal a. i. had de heer Baud het radicaal-stelsel bevestigd en hij breidde het, als Minister van Koloniën, uit door de oprichting der academie te Delft, die bij Koninklijk besluit van 25 October 1842 werd gedeclareerd, terwijl kort daarna een leerstoel voor de Oostersche talen aan die school werd toegevoegd. Daarop volgden het besluit van den Gov.-Generaal van 3 Junij 1843, houdende bepalingen omtrent de rangschikking van de Oost-Indische ambtenaren en dat van 27 Junij daaraanvolgende, regelende het onderwijs bij de Koninklijke Academie te Delft. Hoezeer thans hervorming behoefde, is de instelling der Delftsche academie voorzeker grootelijks bevorderlijk geweest aan de vorming van bekwaame ambtenaren, op wie toch voornamelijk de toekomst onzer Koloniën berust, en de hoogleraar Veth heeft in opmerkelijke artikelen in de *Gids*, waarheen wij onze lezers moeten verwijzen, het groote aandeel geschetst, dat Baud in de oprichting dezer academie heeft gehad. Dat de heer Baud zelf evenwel overtuigd was, hoezeer die inrigting thans hervorming behoefde, evenzeer als het beginsel betrekkelijk het radicaal, kan o. a. blijken uit eene hoogst merkwaardige redevoering, door hem bij de behandeling der staatsbegroting over 1856 uitgesproken, en waarin hij die hervorming tot acht punten formuleerde. (1)

Een andere gewichtige maatregel, door den Heer Baud als Minister van Koloniën, reeds kort na zijne optreding, geprovoceerd, was de instelling eener Commissie van onderzoek, omtrent de rekeningen der Oost-Indische remises (K. B. van 29 September 1841, N° 58.). Die maatregel, beschouwd uit het licht van de toenmalige tijdsomstandigheden, was eene groote concessie, toegestaan aan de openbare meening, welke bovenal op openbaarheid in de koloniale geldmiddelen aandrong: te grooter, daar nog zoo kort geleden eene nieuwe Grondwet de grenzen der bevoegdheid van de wetgevende Magt wel had uitgezet, doch niet zoo ver, dat zij *responsabiliteit* van het geldelijk beheer vorderen kon. Nog heden ten dage werkt dat besluit van 29 September 1841, ofschoon reeds voor elf jaren in de Grondwet het beginsel eener Oost-Indische comptabiliteits-wet is opgenomen: een bewijsgeenszins voor de affloede deugdelijkheid der controle, die deze commissie van koloniale remise-rekening oplevert, maar zeer zeker van de overgrote moeijelijkheid, om die comptabiliteit bij de wet te regelen. (2)

Wij moeten de geschiedenis van de kolonisatie van Sarawacca en van haven allerongelukkigsten afloop met stilzwijgen voorbijgaan, omdat de ontwikkeling daarvan reeds alleen eene groote ruimte zou beslaan. Wij willen er alleen dit van zeggen, dat de later verkregen kennis der feiten en omstandigheden duidelijk heeft doen zien, dat men de betreurenswaardige uitkomsten dezer onderneming niet mag toeschrijven aan den heer Baud, zonder in de hoogste mate onbillijk te zijn. Het was de heer Elias, die het plan niet uitvoerde zoo als het door Baud was ontworpen; en indien den toenmaligen Minister, in deze, iets kon worden verweten, het zou zijn, dat hij niet heeft kunnen weerstaan aan den sterken aandrang van den heer Sloet, om de menschen, die nu eenmaal ter kolonisering aangenomen waren, in 's Hemels naam toch weg te zenden.

Aan de verzekering der Sovereiniteitsregten op Nederlandsch Indië — een der eerste grondslagen waarop ons gezag in Indië steunen kan — wijdde de heer Baud, als Minister, eene groote zorg, en zijnen secretaris-generaal, den heer Cornets de Groot, komt de lof toe hem daarin met veel ijver en bekwaamheid te hebben bijgestaan. Als uitloei van die zorgen zijn te beschouwen de besluiten van den Gov.-Generaal, waarbij de groote territoriale incheidingen werden aangewezen, o. a. op Borneo en in de Molukken, en de tractaten die met inlandse Vorsten gesloten of vernieuwd werden, met het doel om de Nederlandsche Sovereiniteitsregten beter en nauwkeuriger te doen omschrijven. Het was omstreeks denzelfden tijd, dat Brooke zich vestigde op Seravak. Men kent het groote verwijt, tegen den heer Baud gericht, dat hij door eene Nederlandsche vestiging die van een Britsch onderaan op Borneo niet heeft voorkomen: ja, dat hij de Sovereiniteitsregten van Nederland op Seravak niet heeft doen gelden. Wij zijn er verre van al, de handelingen van den heer Baud ten deze goed te keuren, en wij zijn van meening, dat deze Staatsman aan die vestiging in den aanvang niet dat gewigt toekende, hetwelk zij later bleek allezins te verdienen. Doch om over die zaak een onpartijdig oordeel te vellen, mag vooral drieërlei niet worden uit het oog verloren. Vooreerst, dat niemand, tijdens de vestiging van Brooke, daaraan zoo groot gewigt heeft gehecht, en dat dit gewigt eerst in lateren tijd, misschien toen ook voor den heer Baud, is gebleken. Ten tweede, dat de niet-betsetting door Nederland van dat gedeelte van Borneo was een uitloei van het, toen nog altijd met klem gehandhaafde beginsel van den graaf van den Bosch, om de Nederlandsche magt op Java en Sumatra te concentreren. En, ten derde, dat het tractaat van 1824, gesloten onder het ministerie Falk, niet met juistheid scheen te beslissen, welke, in het gegeven geval, de grenzen waren van het wederzijds gebied. Bij het sluiten van dat tractaat beging men dan ook de feil, den heer Baud te passeren, die echter toen in het Moeder-

land was, en wiens speciale kennis van al hetgeen in het tuschenbestuur van Engeland was voorgevallen, veel meer dan dit bij den heer Elout het geval kon geweest zijn, voorzeker vele moeijeligheden zou hebben kunnen opheffen, die sedert, als een gevolg van niet voldoende kennis der omstandigheden, uit dat tractaat gerezen zijn.

Eene groote moeijelijkheid was voor den heer Baud de verwarring, waarin het Indische muntstelsel verkeerde, en waarin het ook tijdens zijn beheer grootendeels bleef, ten gevolge van den ongunstigen toestand der financiën van het Moederland. De oppositie in de Tweede Kamer van dien tijd schreef grootendeels aan hem die verwarring toe, welke, naar men weet, veroorzaakt was door de onmatige uitzending van kopergeld. Ook nu nog, althans nog weinige jaren geleden, werd hem zulks verweten. Herhaaldelijk heeft de heer Baud zich tegen dat verwijt verdedigd en aangetoond, dat hij steeds geweest was tegen de onmatige uitzending van kopergeld, en dat zijne plannen tot herstel van het Indisch muntwezen slechts vertraagd werden door den ongelukkigen toestand, waarin de schatkist van Nederland zich bevond. Wij verwijzen hier bovenal naar zijne pertinente verklaringen, bij de behandeling der Staatsbegroting over het jaar 1851 (1). Die verklaringen, men moet het erkennen, worden dan ook volledig gestaafd door den heer Rochussen, thans Minister van Koloniën, die, als Gouverneur-Generaal uitgezonden, zich vereenigde met een plan van den heer Baud, om zoo niet dadelijk, een geheel herstel te brengen in het Indische Muntwezen (hetgeen de schatkist onmogelijk toeliet), dan toch het muntwezen merkbaar te verbeteren. Dat plan werd door den heer Rochussen aangenomen onder de mits, dat hij vrijheid zou hebben, de beraamde maatregelen aan de gesteldheid des oogenlijks bij zijne komst in Indië te toetsen. In Indië aangekomen, maakten de omstandigheden de uitvoering van het plan van den heer Baud werkelijk onmogelijk, en na het inwinnen van het rapport eener daartoe benoemde Commissie, werd door den heer Rochussen de bekende publicatie van 4 Februarij 1846 uitgevaardigd, die den naam verkregen heeft van invoering van het reëpissel-stelsel, ofschoon het nimmer als *stelsel* beschouwd of aangekondigd was, maar als tijdelijk hulpmiddel, als maatregel van overgang (2). De heer Baud heeft dan ook later, toen de financiën des Rijks het toelieten, in overeenstemming met het door hem beleedde beginsel, onophoudelijk aangedrongen op het herstel van het Indisch Muntwezen, en daartoe, eindelijk, krachtig medegewerkt. (3)

De attaque van Surinaamsche belanghebbenden in 1845 en het daaruit voortgevoelde Amsterdamsche adres hebben den heer Baud tot den rang van redenaar van groote kracht en welsprekenschap verheven, en nooit is het stelsel van Koloniale beheer, dat hij voorstond, meesterlijker ontwikkeld en in voordeliger licht geplaatst dan in zijne merkwaardige redevoering in de Tweede Kamer in de maand Maart van dat jaar uitgesproken. Het was ook in datzelfde jaar, dat hij in het beheer van de West Indiën eene groote verandering invoerde. Het Gouverneur-generaalschap werd afgeschaft en, hetgeen tot dus ver nog plaats heeft, over elk der eilanden een gouverneur aangesteld.

Dat jaar 1845 was ook nog, in een ander opzigt, merkwaardig. Het bekende voorstel tot Grondwets-betwijzing werd met 34 tegen 21 stemmen verworpen. De heer Baud mengde zich, persoonlijk, niet in de gewichtige debatten, die bij deze gelegenheid gevoerd werden. Het was de Minister van Justitie, die, onder de verklaring, „dat alle 's Konings Ministers eenstemmig waren“ (4), dat voorstel bestreed, omdat de Regering de overtuiging van de noodzakelijkheid daarvan niet had verkregen.

Wij moeten nog vier punten aanstippen, met voorbijgang van zoo vele andere, die, bij eene uitvoerige levensschets, voorzeker niet uit het oog mogen verloren worden. De oppositie tegen het stelsel van Koloniale beheer nam toe met den dag, en, gelijk wij reeds opmerkten, de moeijeligheden kwamen soms van eene zijde, van welke men meende regt te hebben, die niet te verwachten. Onder de middelen, die gebruikt werden, behoorde vooral het op onbescheiden wijs publiek maken van Gouvernementsstukken, daartoe noch bestemd, noch geschikt. De heer Baud provoceerde, dien ten gevolge, het bekende besluit van den Gouverneur-Generaal van 19 Mei 1844, waarin voorzieningen getroffen werden tegen het openbaar worden van stukken, behoorende tot de Gouvernements-archiven. Een geduchte storm brak daarover los: een storm, die zelfs later nieuw voedsel verkreeg, toen onder het ministerie Donker van Hall dit beginsel nog veel krachtiger, bij het besluit van 13 Januarij 1854, versterkt werd. Maar even als in 1854 werd ook in 1844 aan dien storm het hoofd geboden, en beide besluiten, ofschoon meermalen overtreden, bleven van kracht.

Het tweede punt, dat verdient herinnert te worden, is de eerste expeditie tegen Bali, onder bevel van den toenmaligen luitenant-kolonel Bakker, waartoe de lat nog van den heer Baud was uitgegaan: het derde, dat hij in 1846 met de Ministers van Buitenlandsche Zaken en Financiën (de la Sarraz en van Hall) het handelstractaat met België, op 29 Julij van dat

jaar gesloten, tot stand bragt, bij welke gelegenheid hij, op 20 Augustus, door den Koning der Belgen benoemd werd tot ridder Grootkruis der Leopoldsorde. Eindelijk zij herinnerd dat Bauds naam verbonden is aan de invoering der nieuwe Indische Wetgeving, afgekondigd bij Koninklijk besluit van 16 Mei 1846; want niet alleen, dat die afkondiging onder zijn bestuur heeft plaats gehad, maar hij heeft de zamenstelling der wetgeving geïntroduceerd, haar geleid en met alle kracht bevorderd. Dadelijk na de afkondiging gaf hij den toenmaligen Gouverneur-Generaal, den heer Rochussen, in last, om het Regeringsreglement met die nieuwe wetgeving in overeenstemming te brengen. De Gouverneur-Generaal voldeed aan dien last, zond een nieuw ontwerp van reglement in; doch inmiddels was de heer Baud als Minister afgetreden.

De aanleiding tot die aftreding is algemeen bekend: wij zullen daaraan slechts weinige regels wijden. Eene doorgaande hervorming van ons Staatsbestuur was meer en meer behoefte geworden. Het stelsel, dat tot dus ver regeerde, was door den heftigen aanval eener krachtige oppositie, jaren lang volgehouden, aan het wankelen gebracht: de gebeurtenissen van 24 Februarij 1848 in Frankrijk gaven daaraan den laatsten stoot. Het Ministerie meende, van zijn behoudend standpunt, groote concessien te doen aan den tijdsgeest door de aanbidding, op 9 Maart, van 27 ontwerpen van wet tot herziening der Grondwet van 1840. Wat misschien vroeger als voldoende zou zijn aangenomen, werd nu door de groote meerderheid der Tweede Kamer onvoldoende verklaard. Het Ministerie, welks overtuiging echter verdere concessien niet gedoogde, bood reeds den 16den Maart in massa zijn ontslag in, en drong daarop zelfs herhaaldelijk aan, toen het eindelijk op den 25sten Maart dat ontslag eervol ontving. De heer Baud behoorde tot die Ministers. Hij was een der weinigen uit dien tijdsgeest, die zich terugtrok met het bewustzijn, dat hij alleen zijn innige overtuiging tot rigtsnoer zijner daden had aangenomen, en die weigerde om „het offerfeest der politieke overtuigingen op het altaar des Vaderlands“ mede te vieren. (1)

(1) Dit getuigenis wordt afgelegd ook door den heer van Hoëvell, een der tegenstanders van de Koloniale beginselen van den heer Baud. Z. Tijdschrift N. Indië, aflevering Julij 1859, bl. 62.

BUITENLAND.

LONDEN den 22 Julij.

Prins Alfred, de tweede zoon van H. M. en den Prins Gemaal, die met de Euryalus eene reis van verscheiden weken in de Middellandsche Zee maakte en verscheidene vreemde Landen bezocht heeft, keerde eergisteren, laatst van Calais, te Douvres terug en zette den volgende morgen zijne reis naar Osborne op het eiland Wight voort.

In de laatsteleden zaterdag geëindigde week nam de sterfte in deze hoofdstad weder in verontrustende mate toe en werden 1400 sterfgevallen aangegeven, derhalve 174 meer dan in de laatste vorige en 300 boven het gemiddeld getal in dezelfde week der 10 vorige jaren. Inzonderheid zijn de doodelijke gevallen van buikloopzucht aanmerkelijk toegenomen. Verscheiden menschen werden ook plotseling de slagtoffers der buitengewone hitte. Velen blijven volhouden dat de toestand der rivier de Theems den dampkring verpest. Het getal der in de vorige week hier geboren kinderen bedroeg 1668, namelijk 801 jongens en 867 meisjes, zijnde 333 boven het gemiddeld cijfer in dezelfde week der tien vorige jaren.

Eenige onzer dagbladen wijden niet minder dan drie kolommen aan het verslag van een grooten eere-maaltijd, eergisteren in St. Jameshall alhier den beroemden tooneelspeler Charles Kean aangeboden, en waar, onder het voorzitterschap des Hertogs van Newcastle, die eene lofreda aan den heer Kean wijdde, ongeveer vierhonderd menschen aanzaten. Het plan tot dit feest was door zijne vroegere medeleerlingen in de school te Eaton, graaf Carlisle, lord J. Manners, den heer Gladstone, den generaal sir J. Burgoyne, de heeren Thackeray en Walpole, ontworpen.

Volgens hier ontvangen dépêche uit Cosseir, van 13 dezer, over Alexandria naar Marseille overgeschied, is de onderzoekende telegrafische gemeenschap tusschen Cosseir en Suez, die door het langs den grond slepen van een scheepsanker tijdelijk gestremd was, weder volkomen hersteld.

Volgens de over Marseille ontvangen berigten uit Bombay, van 23 Junij, was de veldtoeg op de grenzen van Oude geëindigd en hadden de regementen hunne kwartieren weder betrokken. De troebelen in Travancore schenen op voldoende wijze gestild te zullen worden. De geldmarkt was minder dan vroeger gedrukt: de interest van 5 tot 8 per cent, de invoer kalm, de uitvoer gering.

PARIJS den 22 Julij.

(Particuliere Correspondentie.)

Zoudt gij wel gelooven dat men hier bijna over niets anders spreekt dan over eene landing in Engeland: dit is het hoofdonderwerp der gesprekken en op de boulevards wordt eene zeer oorlogszuchtige taal gevoerd. Het militaire beginsel, dat in Frankrijk zoo levendig is, is krachtig ontwaakt door de expeditie naar Italië en had nog geene voldoende gelegenheid gehad om zich bevredigd te zien, toen de vrede ons kwam verrassen. Verwondert u derhalve niet, dat men thans rondziet naar welke zijde onze troepen zullen worden gericht, en daarbij meer het oog gevestigd heeft op de Engelsche kust dan naar den kant van den Rijn.

Het publiek heeft kennis bekomen van het mede-

deelen door lord Cowley aan graaf Walewski van een protest, en ik moet zeggen, de mogelijkheid van eene vredebreuk met Engeland, welke met schrik door den handel en de rijke standen werd veruomen, verwekt bij de groote menigte eene soort van tevredenheid: het valt ook zoo gemakkelijc oude en nationale veeten weder op te halen.

De wijze, waarop het Journal des Débats zich over Engeland heeft uitgelaten, heeft hier groote sensatie gemaakt. [Dit artikel werd reeds in het vorig N^o dezer Courant vermeld.] Dat blad is toch bekend als steeds de zaak des vredes voor te staan, en bovendien als het meest Engelsegezinde der Fransche dagbladen en als een krachtige steun van de Engelsch-Fransche alliantie. En nu eene dusdanige taal van dit bezadigde orgaan te hooren, het kan niet anders of het moet verbazing wekken en den stand van zaken donker doen inzien.

De stand van zaken is thans tegenover Engeland van even ernstigen aard als onlangs tegenover Oostenrijk. Keizer Napoleon zal het doen voorkomen alsof hij de ljdelijke persoon is, alsof hij door de omstandigheden gedwongen is, terwijl hij in het wezen der zaak de man is die alles heeft uitgelokt. Wanneer Engeland na protesteert om deel te erlangen aan de vestiging des vredes, heeft de Keizer het in de noodzakelijkheid gebragt om voor zijne eer zijn invloed te doengelden. De politiek van Napoleon III zal dan bestaan, zonder dat hij zelf zich openlijk verzet, om de Engelsche voorstellen voor Oostenrijk onaannemelijk te maken; dan bevinden wij ons tegenover Engeland in denzelfden toestand als tegenover Oostenrijk den dag na den nieuwjaarsdag van dit jaar.

In dezen stand van zaken deelt de Patrie een artikel mede, ondertekend met den naam waarachter de heer de la Guéronnière zich altijd verbegert, en getiteld: *Het misnoegen van Engeland*. In dat artikel wordt gewezen op deze woorden van den Times: „Wanneer Frankrijk Oostenrijk spaart, wanneer het niets vordert als prijs voor zijne overwinningen, geschiedt dit met eenige nevenbedoeling; dat Engeland op zijne hoede zij. De Times heeft het wel; er is eene nevenbedoeling. De Patrie ziet evenwel in de woorden van de Times niets dan een kwade luim en den lust om alles te bedillen.

De kruistogt is aangevangen: wij zullen zien hoever die wordt doorgezet.

Een gerucht spreekt van de aftreding van graaf Walewski als minister van buitenlandsche zaken, doch tot heden wordt dit gerucht nog door niets bevestigd. Zeventien verkleden der machine-fabriek van den heer Gouin te Batignolles zijn door de politie in hechtenis genomen, omdat zij zich in krachtige taal en met verontwaardiging over het sluiten van den vrede hadden uitgelaten. Verder hebben nog verschillende andere arrestaties plaats gehad, zelfs ter Beurs, weshalve de beursbezoekers bij hunne gesprekken de grootste omzigtigheid in acht nemen.

De heer Baroche, voorzitter van den Staatsraad, is, ten gevolge van overspannen arbeid, vrij ernstig ongesteld.

De Graaf de Persigny, Fransch ambassadeur te Londen, wordt heden avond te Parijs verwacht.

De generaal Kalergis, Grieksch gezant bij het Fransche Hof, is over Marseille hier aangekomen.

De dagbladen houden zich ernstig met de vraag bezig of de Hertogin van Parma, even als de Groot-herzog van Toskane en de Hertog van Modena, in haar gezag hersteld zal worden. Het Journal des Débats meent dat de aanspraken dier Vorstin daarop onbetwistbaar zijn, welke zich nooit aan den Oostenrijkschen invloed zoo ljdelijk heeft onderworpen als de beide andere genoemde Vorsten, die zich daardoor zoo onpopulair hebben gemaakt. „Zou het niet vreemd zijn, vraagt het Journal des Débats, indien dit onafhankelijk gedrag haar thans tot naadeel strekte en als, na het eindigen van een oorlog die voor de onafhankelijkheid van Italië ondernomen is, de Hertogin van Parma het zou moeten betreuen, dat zij door haar vroeger gedrag verbeurd had onder de beschermelingen van Oostenrijk te worden opgenomen?“

De heer Thiers heeft de drie laatste deelen zijner Geschiedenis van het Consulaat en het Keizerrijk voltooid en zij zullen kort na elkander het licht zien.

Het Congres te Zurich zal reeds zeer spoedig, misschien zelfs nog vóór het einde dezer maand, zijne eerste zitting houden.

Gisteren maakten ongeveer driehonderd Engelsen een uitstap naar Boulogne, gebruikten daar het ontbijt en het middagmaal en keerden des avonds naar Engeland terug. Met des te meer genoegen wordt dit vermeld, omdat zoodanige bezoeken den onderlingen hand tusschen de beide Natien nauwer vast moeten hechten.

Eerlang wordt het Sardinsch-Lombardisch leger definitief georganiseerd en zal, op voet van vrede, 100,000 man sterk zijn, welk cijfer noodig wordt geacht om de veiligheid des nieuwen Rijks zoowel naar buiten als naar binnen te verzekeren.

Over Marseille ontvangen berigten uit Konstantinopel van 13 dezer blijkt nog nader dat het opgeven van de voorgenomen groote reis des Sultans ook aan financiële oorzaken moet worden toegeschreven. Hij had toch niet meer dan eene leening ter waarde van twee miljoen francs, op zeer drukkende voorwaarden, kunnen verwerven. In andere brieven wordt van het schaken van Bulgarsche vrouwen door de Turken gewaagd en hoe zulks eene algemeene verslagenheid in de gezinnen heeft te weeg gebragt. — De stoombooten der Oostenrijksche Lloyds zouden hare reizen in den Archipel onverwijd hervatten. De vrachten daalden sterk.

Berigten uit Madrid van 18 dezer zeggen dat de Koningin in gezegende omstandigheden verkeert en dat bij die gelegenheid groote feesten te la Granja

(1) Bijblad II 1855—56, bl. 214—214.

(2) De tegenwoordige Tweede Kamer schijnt die moeijelijkheid inderdaad te beseffen; want ofschoon reeds maanden geleden de wet op dit stuk in de sectiën onderzocht is, blijft men nog altijd het Verslag wachten, dat bestemd is, den uitslag van het voorloopig onderzoek ter algemeene kennis te brengen.

(1) Bijblad II, 1850—51, bl. 210.

(2) Z. Toelichting en Verdediging van eenige daden van mijn bestuur in Indië, enz. door J. J. Rochussen, Minister van Staat, oud Gov.-Gen. van N.-Indië; § 12. — 's Gravenhage 1853.

(3) Z. o. a. Bijblad II, 1851—52, bl. 693; 1209; 1260; 1278. 1853—54, bl. 656, 674.

(4) Handelingen omtrent het voorstel van negen leden der Tweede Kamer tot herziening der Grondwet, in 1845; bl. 648. — 's Gravenhage, Gebr. Belinfante, 1846.

gegeven zullen worden, waar de Infant don Sebastiaan te gemoet wordt gezien.

De meeste provinciale bataillons, die onder de wapenen geroepen waren, keeren naar hunne haardsteden terug. Te Gyon zijn wel geslaagde proeven met getrokken kanonnen genomen. een groot aantal waarvan erlang vervaardigd zijn zal.

Ook in de Spaansche hoofdstad heerschte eene onvriendelijke hitte. Duizenden ontvlugten de stad, om daar buiten eenige verademing te zoeken.

KEULEN den 22 Julij.

Het grootste gedeelte der te Berlijn geaccruteerde vreemde Gezanten, welke uit hoofde der staatkundige ontwikkelingen die hoofdstad gedurende dezen zomer nog niet verlaten hadden, staat nu op het punt om kortere of langere bad- of uitspanningsreizen te gaan maken. Ook de Pruisische Minister van buitenlandse zaken, baron von Schleinitz, is voornemens in de volgende maand de zeebaden te Ostende te gaan gebruiken.

De Pruisische oorlogschepen, die vóór het uitbreken van den laatsten oorlog bestemd waren om, in het belang van handel en nijverheid, een togt naar Japan te maken, zullen nu erlang derwaarts stevenen.

Maandag avond werd, gedurende de oefeningen der tot den trein behoorende manschappen te Moabit, nabij Berlijn, een paard door de buitwoede overvallen, beet verscheiden paarden, wierp ook een soldaat op den grond en wilde hem insgelijks bijten. Met groote moeite werd het woedende dier verhoedend den man gevaarlijk te verwonden. Met lans en gewapende uhlanen, uit de naburige kasernen ontboden, slaagden er niet in het paard dood te steken, maar maakten het slechts nog woedender. Eindelijk werd het door een karabijnschot voor den kop gedood.

Bij een gedeelte der Duitse dagbladschrijvers eene zijn gesponnen Oostenrijksche opwinding voorbereid te worden, met het doel om de Pruisische Regering bij de verschillende Duitse kamers voor den door Oostenrijk gesloten vrede verantwoordelijk te stellen en een voorstel uit te lokken om het gezamenlijk Oostenrijk in den Duitschen Bond te doen opnemen.

Het wordt te Berlijn een vreemd verschijnsel geacht, dat het bekend Oostenrijksch manifest over het verlaten van Oostenrijk door zijne bondgenooten klaagt, terwijl Keizer Napoleon bijna gelijktijdig zegt dat hij van het verder oorlogvoeren heeft afgezien, omdat hij anders genoodzaakt geweest zou zijn den Rijn te strijden, zoodat laatstgenoemde Monarch het opstellen van Pruisische troepen aan den Rijn en de Main wel degelijk als eene jegens hem vijandelijke en voor Oostenrijk gunstige handeling moet hebben aangemerkt.

Volgens het Duitse dagblad van Frankfurt, zou de heer van Usedom tot eene meer gewichtige diplomatieke stelling dan die welke hij thans bekleedt geroepen worden, in welk geval de heer von Bismark Schonhausen Pruisen op nieuw te Frankfurt zou komen vertegenwoordigen.

Het wordt nu officieel bevestigd dat Keizer Frans Joseph den generaal baron von Hess tot veldmaarschalk verheven en hem het opperbevel over het eerste en tweede leger, het zesde legerkorps en alle in Italië, de kustlanden, Carinthien en Tyrol staande militaire korpsen opgedragen heeft.

Zoo als wel te denken was, is het door den Times verspreid gerucht, dat Keizer Napoleon en zijne Gemalin eerlang het Hof te Weenen zullen gaan bezoeken, van allen grond ontbloeit, althans in die hoofdstad zalve niets van zoodanig plan bekend.

De Hertog van Modena zal, na nog eenige dagen te Weenen vertoefd te hebben, een bezoek aan het Beijersche Hof afleggen, alvorens naar Italië terug te keeren. Graaf Paer, de Oostenrijksche Gezant bij het Hof van Modena, zou gisteren derwaarts afreizen.

Het is niet vreemd dat de Augsburger Allgemeine Zeitung een brief uit Zuid Tyrol oopneemt, waarin Pruisen gedaagd wordt zich voor Duitschland over te regtvaardigen, dat dit door zijn toedoen de IJzeren Kroon verloren heeft, maar vreemder klinkt het dat zijde dagblad op de noodzakelijkheid van doortastende hervormingen in de verschillende deelen des Oostenrijkschen Rijks te hooren aandringen, en wel zóó dat het wezen der verschillende nationaliteiten daarbij onder het oog gehouden worde, opdat alle stammen, in liefde voor een Heerschershuis vereenigd dat het genot van godsdienstige en burgerlijke vrijheid verzekert, met rein en edel vertrouwen het oog naar den troon mogten opheffen.

PER TELEGRAAF.

LONDEN den 23 Julij.

Luidens eene door de Times ontvangen dépêche zullen Oostenrijk en Frankrijk in de volgende week te Zurich een definitief vredetraktaat sluiten, tot hetwelk Sardinië, door middel van de toevoeging van een artikel, kan toetreden. Of Sardinië ook een ver-tegenwoordiger naar Zurich zenden zal, is nog onzeker.

Tweede dépêche.

De Grootvorst Konstantijn van Rusland wordt te Spithead verwacht.

PARIS den 23 Julij.

Ter Beurs alhier was heden het gerucht in omloop, dat een Congres zal worden gehouden. Zulks werkte gunstig op de fondsen.

Tweede dépêche.

De Patrie meldt heden avond, dat het Hongaarsche legioen ontbonden en Kossuth naar Aken vertrokken is. Het leger van Garibaldi zal met het geregelde leger vereenigd worden.

KOPENHAGEN den 22 Julij.

De Flyvepost deelt uit eene goede bron mede, dat de Rijksraad waarschijnlijk in augustus zal worden zamengeroepen tot het houden van eene korte zitting, ten einde de politieke stelling des Rijks in overweging te nemen.

WEENEN den 23 Julij.

De baron von Hubner is te Rome aangekomen, om aldaar graaf Colloredo als Oostenrijksch gezant te vervangen.

TURIJN den 23 Julij.

Het gemeentebestuur van Florence heeft zich verklaard voor de aanhechting van Toskane aan Sardinië, of verlangt dat anders een Prins uit het huis van Savoije aan het hoofd van Toskane worde geplaatst. In Romagna worden adressen geteekend, om zich te verklaren voor de aanhechting aan Sardinië en tegen het behoud van het wereldlijk gezag in handen der geestelijkheid.

ROME den 20 Julij.

De Paus heeft heden morgen den heer de Meneval, ordonnans-officier van den Keizer der Franschen, in een bijzonder gehoor ontvangen.

LONDEN den 23 Julij.

KOFFIJ vast doch stil. — SUIKER met aanhoudende vraag, wit Havana 31/6 a 33/4; bruine dito 35/6 a 45/6. — THEE. Ord. Congo 15 a 15 1/2 d. — RIJST met meer vraag; Bengaal 9 a 14; Madras 8 a 10. — PEPPER, Singapore 4 1/2 a 4 3/4. — SALPETER flauw. — IJZER vast op 52. — OLIE. Lijn- 28 3/4; Raap- 37; Palm- 46. — TALK in loco 53, op levering 54,3.

LIVERPOOL den 23 Julij.

KATOEN zonder verandering; de verkoopen bestonden uit 6500 balen.

ANTWERPEN den 23 Julij.

KOFFIJ vast. SUIKER flauw.

BERLIJN den 23 Julij.

ROGGE per Julij 34 th.; per Sept., Oct. 36 1/2 th. — RAAPOLIE in loco 10 1/2 th.

PARIS den 23 Julij.

Frankrijk 3 pct. 68; dito 4 1/2 pct. 95,20; Credit Mobilier 790. Spanje 1 3/4 pct. 31 1/2; dito Binnenlandsch 3 pct. 41.

LONDEN den 23 Julij.

De 3 pct. Cons. 91 1/4 a 94 1/2; dito 4 1/2 pct. 99. Spanje 1 1/2 pct. 31 1/4 a 32; dito Buitenl. 3 pct. 43 1/2 a 44 1/2. dito Cert. 4 1/4 a 4 3/4. Portugal 3 pct. 43 3/4. Mexico 3 pct. 18 1/2 a 18 3/4. Venezuela Nieuwe 28 1/4 a 3 1/4; dito Uit-gest. 15 a 15 1/2. Illinois Shares 65 a 67; dito Bonds 7 pct. 67 a 69.

WEENEN den 23 Julij.

Nationale Metalliek 5 pct. 67,80; dito 5 pct. 62. Wissel Londen 121.

FRANKFORT den 23 Julij.

Metall. 59; ditto Nationale 62 3/4. Spanje 1 3/4 pct. 31 1/2; dito 3 pct. 42.

ANTWERPEN den 23 Julij.

Spanje 1 3/4 pct. 31 1/2; dito Binnenl. 3 pct. 41 1/2. Metall. 5 pct. 60 1/2; dito Nation. 5 pct. 64.

BINNENLAND.

'S GRAVENHAGE den 23 Julij.

Z. M. de Koning wordt morgen avond ten half zeven ure per spoorwagent van het Loo in de residentie terug verwacht.

Verscheidene dagbladen hebben gemeld dat, gedurende de afwezigheid van Z. K. H. den Prins van Oranje, het kommando over de reserve-brigade in het kamp te Zeist is opgedragen aan den generaal-majoor Wilbrennink, kommandant van Noord- en Zuidholland. Dit bericht is in zoo verre onjuist, dat de reserve-brigade niet naar het kamp te Zeist vertrekt en ook de generaal-majoor Wilbrennink alhier verblijft.

In de volgende maand zal H. K. H. Prinses Mariaanne eene buitenlandse reis doen.

Volgens hier ontvangen berichten zal de nieuw benoemde Engelsche Gezant bij ons Hof, lord Napier, die tegen het einde dezer maand alhier wordt verwacht, niet vóór den 2den of 3den der volgende maand in deze residentie aankomen.

De aanvragen om buitengewone magtiging tot het schieten van schadelijk gedierde moeten voortaan aan den Commissaris des Konings worden ingezonden.

De commissie voor Statistiek houdt zich onledig met het bewerken van een overzicht der geneeskundige etablissementen in ons Land, waarover eerlang belangrijke mededeelingen zullen geschieden.

In een herderlijk schrijven van mgr. van Vree, bisschop van Haarlem, zijn de kerkbesturen der R. K. gemeenten in ons Land aangezocht tot het houden van een algemeen dankdag voor het herstel van den vrede.

Heden ochtend vroegtijdig zijn de troepen van het garnizoen benevens de bataillons uit Leyden en Delft, na zich in de Maliebaan te hebben vereenigd naar de vlakte van Waalsdorp gemarcheerd tot het uitvoeren van gecombineerde manoeuvres.

Onderscheidene personen alhier hebben de eer gehad om van mevr. Ristori te ontvangen een met hare eigene handteekening versierd portret.

Dezer dagen heeft in het koffijhuis van de G. alhier een tot dus ver onbekend gebleven persoon, na aldaar iets te hebben gebruikt, de beminnaars van het billardspel in hunne liefhebberij willen streemen, door ongevraagd de billardballen mede te nemen, zonder ze tot op dezen oogenblik te hebben teruggebracht.

Woensdag jl. vierde de onderofficiers-vereeniging der dienstdoende schutterij de Oefenschool alhier het feest van haar elfjarig bestaan, door het doen van eene tournée door het Westland en het gebruiken van het diner aan de uitspanning het Eiland aan den Leydschendam. Bij die gelegenheid is aan den secretaris der vereeniging, den heer J. C. Allebé, namens de leden, een fraai cylindervormig horloge met toepasselijke inscriptie vereerd, als blijk van erkentelijkheid voor zijne vele bewezene diensten.

De vroeger aangekondigde harddraverij, bij G. Cruyff aan de Geestbrug, was zeer druk bezocht. Onderscheidene ingeschreven paarden zijn echter niet opgekomen, zoodat niet naar den prijs, maar naar de premie is gereden. Deze is behaald door het paard Nicola, ruin langstaart, van den landbouwer Vijverberg, te Soetermeer, bereiden door den zoon.

STATEN-GENERAAL.

De Tweede Kamer heeft heden de behandeling ten einde gebracht van het wetsontwerp houdende vaststelling van bepalingen omtrent het gebruik der spoorwegen, en dat wetsontwerp ten slotte aangenomen met 44 tegen 14 stemmen.

Tegen stemden de heeren van Twist, van Foreest, de Kempener, Anemaet, van Voorthuyzen, van Franck, Godefroi, de Lom de Berg, van Hall, van Heukelom, van Nispen, de Brauw, van Wintershoven en Strens.

Wegens het veevorderde uur werd de behandeling der volgende werkzaamheden verdaagd tot maandag ochtend, ten elf ure.

Een meer uitvoerig verslag van deze zitting deelen wij in ons volgend N.º mede.

ROTTERDAM den 23 Julij.

Onze Haagsche correspondent berigt ons, dat er hoogstwaarschijnlijk bij de Tweede Kamer zal worden gedaan een voorstel, geteekend door onderscheidene leden, om terug te komen op het genomen besluit met betrekking tot het in behandeling nemen van de concessie voor den Noorder-spoorweg. Sedert dat besluit is aangenomen moet steeds meer en meer het gevoel hebben veld gewonnen, dat het juist ter spoediger afdoening van de spoorwegzaken, raadzamer zijn zou, om de Noorder- en Zuider-lijn-concessiën gelijktijdig in behandeling te nemen. Voorts zou de Kamer, ingeval het voorstel tot verdaging der behandeling werd aangenomen, dan ook in het begin of tegen het midden der volgende week uiteengaan.

De stand des thermometers van Fahrenheit was hier heden: des morgens ten 8 ure 68, ten 12 ure 72, ten 3 ure 66 en ten 6 ure 68 graden.

Z. M. heeft den gepensioneerden majoor J. B. J. Sutherland, van het Oost-Indisch leger, benoemd tot kommandeur der orde van de Eikenkroon, wegens vroeger aan den Lande bewezen gewichtige diensten.

Bij Zr. Ms. besluiten is mr. F. J. W. F. baron van Pallandt van Westervoort aangesteld tot attaché bij het Nederlandsche Corps Diplomatiek, ten gevolge van het in den loop der maand juni jl. aan het Departement van Buitenlandsche Zaken afgelegd examen voor de commissie, tot dat einde door den Koning benoemd, —

is de apotheker der 3de kl. bij 's Rijks hospital der marine te Willemsoord, H. van der Mark Jr., met den 1 augustus aanstaande bevorderd tot apotheker der 2de kl.; — is aan den heer Jhr. J. Sandberg, op zijn verzoek, ervol ontslag verleend uit zijne betrekking van ontvanger der accijnzen te Haarlem, Schoten, Zuid-Schalkwijk en Houtrijk en Polen, behoudens aanspraak op pensioen; — is benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnzen te Wildervank e. a., de heer J. Manden, thans ontvanger der directe belastingen, in- en uitg. regten en acc. te Termunterzijl; — is een pensioen toegelegd ten laste van den Staat aan mr. F. N. van der Bil, gewezen president der arrondissement-regtbank te Goes, ten bedrage van f 1200 'sjaars; A. Zeylman, gewezen griffier bij de arrondissement-regtbank te Brielle, ten bedrage van f 1000; H. J. Keller, gewezen Rijks-veldwachter, ten bedrage van f 159; J. of I. B. Winter, ten bedrage van f 174 'sjaars, en aan den gewezen commies bij de huishoudelijke dienst in de strafgevangenis te Woerden, C. J. Duyts, ten bedrage van f 363 'sjaars.

Ingevolge Zr. Ms. besluit wordt het te Willemsoord liggende stoomschroefschip der 4de klasse, het Loo, met den 1 augustus aanstaande in dienst gesteld, met bestemming naar Oost-Indië, en het bevel daarover opgedragen aan den luit. t.z. der 1ste kl. J. van Gogh. Voorts worden almede op voornoemd schroefstoomschip geplaatst: de luits. t.z. 2de kl. J. P. Willink, als 1ste officier, J. P. A. Lapidoth en C. P. van der Star, de adelborst der 1ste kl. A. L. K. graaf van Limburg Stirum, de offic. van gez. 2de kl. H. J. P. van der Steen en de offic. van administr. 3de kl. E. L. G. P. C. Andra.

Z. M. heeft bepaald dat de bovenste draagring aan de sabelschede der officieren bij de wapens der kavalerie en artillerie, van den generalen staf en der bereden officieren bij het wapen der infanterie, zullen worden vervangen door een vasten beugel.

Beroepen bij de Hervormde gemeente: te Berkel e. a. ds. A. Mac Pherson, pred. te Hantum en Hantunhuizen; — te Wijk bij Heusden ds. J. A. C. Nonhebel, pred. te Wemeldinge, die ook is beroepen te Loon op Zand (cl. Heusden); — te Grijskerke in Zeeland de heer W. A. Koning, theol. doct. en kandidaat bij het prov. kerkbestuur van Utrecht; — te Angeren (cl. Nijmegen) de heer A. W. L. Talma, kandidaat en laatstelijk hulpprediker te Nichtevecht. Aangenomen: het beroep naar Hattem door ds. W. J. Jorissen, Mz., pred. te Oud-Loosdrecht.

UITSLAG der VERKIEZINGEN voor leden van den Gemeenteraad op 19 Julij 1859.

AARLANDERVERN. Herkozen de heeren mr. A. Jongkindt Coninck en C. van der Lee.

ALPHEN. Herkozen de heeren P. J. de Kanter en J. C. P. Erfinkt Schattink; herstemming tusschen de heeren G. J. Geerling en D. M. van Leeuwen.

BRIELLE. Herkozen de heeren B. J. A. Pronk, P. van Andel en mr. J. C. M. van den Honert; terwijl, in de plaats van wijlen den heer Kluit, herstemming zal moeten plaats hebben tusschen de heeren L. Visser en A. Caland.

HEUKELOM. Gekozen de heer J. H. de Graaff; herstemming tusschen de heeren J. A. Looijen en P. Bentum.

KETHEL en SPALAND. Herkozen de heeren H. Lansbergen Lz., A. Droog en C. van der Eyk Bz. OVERSCHIE. Herkozen de heer L. C. Dijkhoorn; herstemming tusschen de heeren D. Zeeuw Jz. en D. Zeeuw Az.

RIJSLWIJK. Herkozen de heeren J. Keukenmeester en J. A. Krabbe.

SCHIEBROEK. Herkozen de heeren C. J. Vermeulen en J. Ruijs.

STRIJEN. Herkozen de heeren A. Lagestee, J. Diepenhorst en G. Schelling; herstemming tusschen de heeren A. Bervoets Pz. en P. A. Overwater, voor het vierde aftredende lid, en tusschen de heeren J. J. Delruel, burgemeester, en C. J. Buitendijk, ter voorzitting eener buitengewone vacature.

In de algemeene vergadering der Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid, den 13 en 14 dezer te Amsterdam gehouden, is eene commissie benoemd, bestaande uit de heeren D. J. Storm Buysing, prof. Ermerins, dr. Bleekrode, H. Zaalberg en H. van Hall, om een verslag samen te stellen, wegens de tentoonstelling van Provinciale Nijverheid te Amsterdam, welk verslag later door de maatschappij zal worden uitgegeven. Onder de belangrijke prijsvragen, die de maatschappij weldra in haar programma zal bekend maken, behoort de vraag, of onze inrigtingen van onderwijs voor fabriekanten en koopluden overeenkomstig onze behoeften zijn, en zoo niet, wat daaromtrent wenschelijk is. Met het oog op de regeling van hooger en middelbaar onderwijs, is deze vraag zeer belangrijk te noemen. Het tijdschrift der maatschappij gaat eene gewichtige toekomst te gemoet, daar zijne redactie met drie leden zal vermeerderd worden, namelijk de heeren D. Pas, prof. von Baumhauer en kapitein J. P. de Bordes, die vooral aan het industriële gedeelte eene uitbreiding zullen geven. Het aantal leden van de maatschappij bedraagt thans 1525, welk cijfer in de laatste 20 jaren nog nooit was bereikt, terwijl de oprigting van een nieuw departement te Nijmegen ten bewijze strekt, dat haar invloed zich steeds blijft uitbreiden.

Door het onweder dat ll. woensdag gewoed heeft, zijn op verscheidene plaatsen ongelukken veroorzaakt. Te Beemster is digt bij de kerk eene boerenplaats door den bliksem in de asch gelegd; te Abbekerk is de toren van de kerk getroffen, zoodat die afgebroken moet worden, en te Twisk is de koepel van de pastorie door den bliksem vernield. Te Zaandam is de bliksem in den houtzaagmolen de Valk geslagen. De roeden werden getroffen en het vuur drong door de as naar binnen, waardoor het houtwerk zeer beschadigd en uit zijn verband gerukt werd. Door de tegenwoordigheid van geest van het werkvolk, dat in de nabijheid was, is brand voorkomen.

Eergisteren brak boven 's Hertogenbosch en onstreken een hevige onweder los, waarbij de heer van Hal, med. doctor te Vught, een groot gevaar heeft gelopen. Zich aan den ingang zijner woning bevindende, sloeg de bliksem voor zijne voeten in den grond neder en groef daarin een diepen kuil. De laarzen van den heer van Hal werden aan flarden gescheurd en hij zelf is ligt aan den voet gekwetst. Na een poos als zonder bewustzijn gebleven te zijn, kwam de geneesheer weder bij en heeft geen ander letsel van dit zonderling, doch gevaarlijk voorval behouden.

Z. M. de Koning is eergisteren avond van Soestdijk op het Loo teruggekeerd. Morgen zal Z. M. naar de residentie vertrekken; zijnde de afreis naar Weimar op den 31 dezer bepaald, alwaar Z. M. acht dagen zal blijven en vervolgens drie weken te Wiesbaden zal doorbrengen.

Reeds vóór eenigen tijd heeft men gemeld dat

het huis Bronbeek bij Arnhem door Z. M. den Koning werd afgestaan, om voor een koloniaal invalideenhuis bestemd te worden. Men verneemt daaromtrent thans nader dat het voor eenen gouverneur, 10 kapiteins, 25 luitenants en 600 manschappen zou ingerigt worden.

In de vergadering der Provinciale Staten van Friesland van eergisteren is besloten, de leening, groot f 260.000, waarvoor f 104.000 tegen 4 1/2 per cent is ingeschreven, thans open te stellen tegen eene rente van 5 per cent.

Aan een te Leeuwarden van dr. J. Halbertsma, van Deventer ontvangen particulier schrijven uit Rome van den 31 mei 1859, wordt de volgende belangwekkende bijzonderheid ontleend, betreffende het bestaan van eene Friesche kerk aldaar:

„Nadat ik hier eenigen tijd vertoefd had, hoorde ik spreken van eene Friesche kerk te Rome, dat natuurlijk mijne aandacht nog al wekte. In het eerst vreesde ik, dat het mij zeer moeilijk zou vallen, om onder de 300 kerken van het groote Rome, waaronder eenigen genoozzaam verlaten en vergeten zijn, die Friesche kerk uit te vinden: tot mijn genoegen echter ontdekte ik, dat ik die kerk telkens, wanneer ik naar de St. Pieterskerk of de kunstgaleries van den Paus ging, op eenige weinige schreden afstands was voorbijgegaan. Op het groote plein namelijk van de St. Pieterskerk komende, slaat men links om en vindt tusschen de huizen en het einde der zuidelijke colonnades voor de St. Pieterskerk 25 steenen trappen, die onmiddellijk naar de Friesche kerk voeren.

Tweemaal ben ik er geruimen tijd geweest, om alles nauwkeurig op te nemen, en heb in de wanden drie steenen met Latijnsche opschriften ontdekt, waarvan de grootste, die nog volkomen gaaf is, op drie Friesen en eene Friesin van omstreeks den jaer 850 betrekking heeft; de twee andere steenen, die gebroken zijn, bevatten slechts brokstukken van opschriften, waarvan de eene een Friesch, met name Hebi, thans Heabe, vermeldt. Met behulp van den heer Durieu en mijn zoon Tjalling heb ik die opschriften gecopieerd, en zal ze bij mijne terugkomst mijne landgenooten mededeelen.

Paus Leo IV liet omstreeks het jaar 850 deze kerk bouwen, tot het doen van zielmissen voor de Friesen, die bij de verdediging van Rome tegen de Saracenen waren geneueveld; want men moet weten, dat binnen den omtrek van den burg van Rome, waarin deze kerk en de St. Pieterskerk gebouwd is, in die eeuw gemeenten of kleine kolonien van Friesen, Anglosaxen, Franken en Longobarden gevestigd waren, die compagnie leverden in het leger van den Paus, als die in oorlog was, en dat oudtijds voor elk dezer gemeenten eene kerk bestond. Overigens was de eerbied der burgers van Rome voor de Friesche kerk zoo groot, dat zij de genoemde 25 trappen, die naar de kerk leidden, biddende okropen, telkens wanneer zij daar de mis bijwoonden.

Omstreeks 1750 had deze Friesche kerk 900 jaar gestaan, en was toen zoo bouwvallig geworden, dat het stift der St. Pieterskerk, waaronder zij behoort, haar op last van Paus Benedictus liet herbouwen, waarbij de Paus zorg droeg om de bovengemelde steenen te bewaren en zorgvuldig in de nieuwe muren te laten bemetselen. Overigens draagt niets eenige teekenen van hooge ouderheid dan het torontje en de pilaren, die waarschijnlijk zijn blijven staan. De Friesche kerk is gewijd aan St. Michael (San Michele) en aan St. Magnus, van welken laatsten heilige de Friesen, op den grooten steen genoemd, het gebente in deze kerk begroeven, terwijl zij één der armen van den heilige met zich naar huis bragt en of te Stavoren, of te Groningen, of te Slingen (?) alwaar zij huizen behouden, aan de eene of andere kerk geschonken hebben. Dit punt, en de reden daarvan, worden in het opschrift van den grooten steen vrij duidelijk uit elkander gezet.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 23 Julij.

OVERLEDEN: A. Mordel, vrouw van A. Donker, 81 j. — H. W. Hoog, jd., 75 j. — E. Eversteyn, d., 6 m. — E. Deege, d., 9 m. — J. W. Verhoeven, vrouw van H. A. Schuur, 34 j. — G. Roemer, jm., 50 j. — M. Velthuisen, z., 1 j. — P. C. Strasters, z., 13 d. — D. Kooper, man van A. van Donge, 69 j.

BEVALEN: E. van den Eng, geb. Schoof, z. — M. Franken, geb. Freund, z. — A. Breur, geb. Verhagen, z. — G. Geering, geb. van den Berg, z. — M. Sint Nicolaas, geb. Sewij, d. — T. Plasmeijer, geb. de Jong, z. — R. Cohen, geb. Dirselma, d. — A. W. Roemer, geb. van der Kooy, z. — A. Heymans, geb. Verzijden, d. — J. Lagrand, geb. Burgerhout, z. — G. W. Cleton, z. — A. J. Bergfeld Schenk, geb. van der Vlugt, d.

ONDERTROUWD: J. F. Eysle, jm., 40 j., met J. M. Wolberg, jd., 26 j. — J. B. H. Hendriksen, jm., 25 j., met A. P. H. Peeters, jd., 22 j. — S. Majer, jm., 24 j., met J. Hartogensis, jd., 27 j. — W. Schaa, jm., 26 j., met H. M. L. Jones, jd., 26 j. — C. B. 't Hoer, wedn., 40 j., met J. P. van Duyl, jd., 28 j. — J. D. Aangenent, wedn., 47 j., met M. C. Ketelaar, jd., 42 j. — F. J. Hoedemakers, jm., 37 j., met J. van Meeuwen, jd., 33 j. — H. A. Honing, jm., 27 j., met C. Slutyer, jd., 24 j. — D. Lange, jm., 26 j., met W. Wiegeraad, jd., 36 j. — A. Bendervoet, jm., 24 j., met C. M. Eden, jd., 24 j. — W. Pillekers, jm., 25 j., met C. H. Havermans, jd., 22 j. — W. L. Kayk, wedn., 33 j., met J. Broekhuizen, jd., 26 j. — W. Passmann, jm., 31 j., met J. M. de Jongh, jd., 29 j. — F. L. Gordijn, jm., 23 j., met J. M. Tobbe, jd., 23 j. — C. J. Zwart, jm., 29 j., met W. F. Zijlemans, jd., 28 j. — J. Oostveen, jm., 21 j., met H. Wornhoudt, jd., 29 j. — F. J. Morel, wedn., 39 j., met A. van Doorn, jd., 36 j. — J. van der Kolk, jm., 35 j., met A. Russen, jd., 28 j. — H. Donker, wedn., 56 j., met C. Hogerwaard, wed. G. Verhoeff, 56 j. — J. Smit, jm., 24 j., met M. van den Berg, jd., 29 j. — H. van den Hout, jm., 35 j., met P. Jacquemin, jd., 31 j. — E. van Rooy, jm., 28 j., met N. Pelgriin, jd., 28 j. — A. Seelbach, jm., 24 j., met J. M. Lourens, jd., 25 j. — J. Blok, jm., 28 j., met M. Ferra, wed. J. C. van de Pol, 24 j. — F. Heins, jm., 31 j., met P. Verhoeven, jd., 23 j. — K. van den Berg, wedn., 38 j., met M. Slootemaker, jd., 24 j. — J. Nieuwaard, jm., 27 j., met A. Biemanus, jd., 28 j.

Cargelijsten.

Amsterdam.

BATAVIA, Willem Eggerts, Faber. — 3779 b. Rijst en 2516 b. Bindrotting, NHM.

CETTE, Wilmina, Petter. — 30 f. Wijn, J. Rahder; 53 f. dito, Wed. H. Rahder en Zn.; 12 f. dito, M. Lefebvre en Zn.; 20 f. dito, G. M. S. Steins Bisschop; 31 f. dito, P. Hoppe; 2 f. dito, Biermann en Co.; 13 f. dito, Vrijdag en Co.; 6 f. dito, J. B. Groen Gz.; 12 f. Geditsteleerd, Heybroek en Co.; 101 f. Wijn, 1 f. Geditsteleerd en 1 v. Spaansch Groen, Order. — Voor Rotterdam: 12 f. Wijn en 1 v. Spaansch Groen, Order.

Beurstijdingen.

PARIS den 22 Julij.

Frankrijk 3 pct. a cont. 67,40, 67,15; dito op ult. 67,45, 67, 67,20; dito 4 1/2 pct. contant 95,50, 95,10; dito op ult. 95,50, 95,25, 95,35; Franse Bank 2850; Credit Mob. 765, 755, 760, Rusland 4 1/2 pct. —; dito Spoorw. 497,50, 500, Napels 5 pct. —. Spanje 1 1/2 pct.

Mijn enige nog overgeblevene, innig door mij geliefde Zuster, Mevrouw HENRIETTA WILHELMINA HOOG, werd mij lieden door den dood ontnomen. Zij bezweek aan hevige koorts, in den onderdouw van bijna zes en zeventig jaren. De hoop van haar in zijger Gewesten, waarheen haar geloof haar deed henen gaan, weder te zien is mijn eenige troost.

P. G. J. HOOG VAN TER AAR.
Rotterdam 22 Julij 1859.

BRIEVEN-ENVELOPPEN.

Fransche, van superfijn Glacé-Papier, a f 1.75 per 1000 en hooger, naar gelang der grootte.
 Engelsche, Wit en Azure, a - 3.60 - 1000 -
 Amerikaansche, Geel, a - 1.35 - 1000 -

Verder eene groote Sortering ENVELOPPEN met Rouwranden, FANTASIE-ENVELOPPEN, ENVELOPPEN voor Pakkatten, ten dienste van Administratie enz. voorhanden in het Magazijn van Papier-, Kantoor- en Teekenebehoften van

J. C. NEISZEN, Hoogstraat, 7-117.

Fabriek van Glazen Dakpannen, DORDRECHT.

GEBOGEN GLASRUITEN voor Gebouwen, Rijtuigen, Kasten enz., waarvoor bekend op de Provinciale Tentoonstelling van Zuidholland 1858, worden naar op te geven Bglt. Grootte en Vorm, goed bewerkt en tot billijke Prijzen spoedig vervaardigd en afgeleverd.

J. J. B. J. BOUVY,

Handelaar en Fabrikant in Vensterglas.

De PILLEN van HOLLOWAY

kunnen door Mannen en Vrouwen en op elken leeftijd gerust gebruikt worden: hare werking is zacht, maar bepaald en zeker. Daar zij in alle deelen des Lichaams doordringen, dienen zij ter wegneming van elke ziekte en bijzonder voor Lever- en Maagkwalen. Gal enz. Zij zuiveren volmaakt het Lichaam, en hare uitwerking in gevallen van aandrang van het Bloed naar het Hoofd en Borstkwalen kunnen niet genoeg worden gewaardeerd. Om kort te gaan, er zijn weinig Ziekten en Kwalen die, bij eenige volharding in het gebruik, aan derzelve weldadigen invloed kunnen wederstaan.

Zijn op franco aanvraag a contant te bekomen bij den Heer P. J. H. GILTAY, Depôthouder te Dordrecht; aan het Hoofd-Depôt bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; alsmede in Holloway's Etablissement te Londen, 244, Strand, en te New-York, 80, Maiden-Lane.

DOOR HET VERMEERDERD DEBIET ZIJN DE OP NIEUW VERMINDERDE PRIJZEN NU DE VOLGENDE:

DOOSJES PILLEN van f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 6.75, f 13.50, f 20.50.
 POTJES ZALF - 0.80 - 1.85 - 3.00 - 7.05 - 13.85 - 20.95.

SNELVAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN ANTWERPEN, VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN, met de STOOMBOOTEN TELEGRAAF III & IV, BEHOORENDE TOT DE SNELSTVARENDE VAN EUROPA.

Deze nieuw expressielij voor den Vervoer van Passagiers gebouwde Stoombooten, hebben schoon gemubileerde Kajuiten, waarbij een Dames-Salon met Piano en een Paviljoen, hetwelk afgehuurd kan worden.

JULIJ 1859.

Van ROTTERDAM.		Van ANTWERPEN.	
25 Maandag 's morgens	3.—	25 Maandag 's morgens	7.—
26 Dingsdag "	5.—	26 Dingsdag "	8.30
27 Woensdag "	5.30	27 Woensdag "	9.45
28 Donderdag "	6.30	28 Donderdag "	10.30
29 Vrijdag "	7.30	29 Vrijdag "	11.30
30 Zaterdag "	8.30	30 Zaterdag 's namiddags	12.15

Te ZIJPE wordt voor Zierikzee en Brouwershaven op de heen- en terugreis aangelegd; aldaar staat eene zeer goed ingerichte Diligence gereed, die van Zijpe naar Zierikzee en Brouwershaven, na aankomst der Stoombooten vertrekt en van Brouwershaven naar Zierikzee en Zijpe, in correspondentie op de Stoombooten rijdt.

ROTTERDAM, Boompjes, wijk 1 n.º 21, VERWEY & Co., Cargadoors-Expeditieus.

STOOMVAART-VEREENIGING DE MAAS.

Het Stoomschip CORNELIA, Kapitein J. J. MUNTENDAM, vertrekt 28 Julij naar

BRISTOL-CARDIFF.

Het Stoomschip CORNELIA, Kapitein J. J. MUNTENDAM, vertrekt 15 Augustus naar Marseille, Genua, Livorno, Napels, Messina & Palermo.

Adres: JOH. OOMS Ez. & Co. — BOUTMY & Co.

ROTTERDAMSCHER STOOMVAART-VEREENIGING. ROTTERDAM-HAMBURG.

Het Nieuw Gebouwde Schroefstoomschip MAASSTROOM, Kapitein J. J. HANSEN, vertrekt van ROTTERDAM naar HAMBURG Dingsdag 26 Julij.

De Agenten P. A. VAN ES & Co.

STOOMBOOTVAART OF SCHOTLAND, voor PASSAGIERS en GOEDEREN. Naar LEITH

Het Stoomschip IVANHOE, Kapitein John Cairns, vertrekt ZATURDAG 30 JULIJ, des morgens vroeg.

Adres bij GEORGE LEVINGSTON en J. A. HOUWENS, Agenten te Rotterdam, en bij DONALD R. MACGREGOR, Agent te Leith.

SCREW STEAM SHIPPING COMPANY. (INCORPORATED BY ROYAL CHARTER) Wekelijksche Dienst TUSCHEN ROTTERDAM EN LONDEN, voor Goederen en Vee,

Het Engelsch Schroefstoomschip EARL OF AUCKLAND, Kapitein William W. Appleton, vertrekt WOENSDAG 27 JULIJ, des morgens vroeg.

Adres bij de Agenten GEORGE LEVINGSTON en J. A. HOUWENS, te Rotterdam, en W. H. CAREY & SON, 34 Mark Lane, Londen.

De COMMISSIE van Administratie over het Ziekenhuis aan den Coolingsel is voornemens, onder nadere goedkeuring van Burge-meester en Wethouders, op Vrijdag den 5den Augustus 1859, des avonds ten 7 ure, nader aan te besteden: De LEVERING van

ENGELSCHER COAKS.

De Voorwaarden dezer Aanbesteding liggen ter lezing op het Bureau van genoemd Gesticht.

TABAK.

Onmiddellijk na afloop der Veiling van 348 Pakken Manila TABAK, zullen te Rotterdam, in hetzelfde Locaal, nog geveild worden:

192 Ceroenen
 Cuba Sagua TABAK,
 directe aanvoer van Nuevitas, per Activo.

De Makelaars F. N. MONTAUBAN VAN SWIJDREGT, W. VAN DAM, H. H. Zoon, W. H. MONTAUBAN VAN SWIJDREGT en B. C. D. HANEGRAAFF, te Rotterdam, zijn van meening, als last hebbende van hunne Meesters, op Dingsdag den 26sten Julij 1859, des middags ten 12 ure, in de Zaal op de Scheepmakershaven, wijk 1, n.º 499, publiek te Verkoopen:

Met extra Snelzeldend, Gekopert en Kopervast Nederlandsch FREGATSCHIP

Admiraal van Kinsbergen,

laatst gevoerd door Kapitein T. J. J. Bouman, volgens Meetbrief lang 41 El 60 Duim, wijd 7 El 20 Duim, hol 5 El 66 Duim, en alzoo groot 753 Tonnen, met al deszelfs STAAND en LOOPEND WANT, ANKERS, KETTINGEN, TOUWEN ZEILEN, GESCHUT en verdere SCHEEPSGEREDSCHAPPEN, zooals hetzelfde thans is liggende in de Berghaven, binnen deze Stad.

Nog zal afzonderlijk worden Verkocht: Een tweedaagsche CHRONOMETER, van WILLIAM TARGUHAR 2 L., zijnde aan hoord van gemeld Schip. Een CHRONOMETER, van PARKINGTON & FRODSHAM, N.º 1005. Te bezigtigen bij den Heer P. J. DUPONT, alhier.

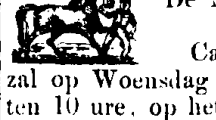

De Makelaars F. N. MONTAUBAN VAN SWIJDREGT, W. VAN DAM, H. H. Zoon, W. H. MONTAUBAN VAN SWIJDREGT en B. C. D. HANEGRAAFF, te Rotterdam, zijn van meening, als last hebbende van hunne Meesters, op Dingsdag den 26sten Julij 1859, des middags ten twaalf en een kwart ure, in de Zaal op den hoek der Scheepmakershaven en Bierstraat, wijk 1, n.º 499, publiek te Veilen: Het Snelzeldend, Gekopert en Kopervast Nederlandsch

BARKSCHIP Vice-Admiraal Gobius,

gevoerd door Kapitein A. A. van der Linde, volgens Meetbrief lang 37 El 30 Duim, wijd 6 El 63 Duim, hol 5 El 41 Duim, en alzoo groot 595 Tonnen, met al deszelfs RONDHOUT, STAAND en LOOPEND WANT, GESCHUT, ANKERS, KETTINGEN, TOUWEN, ZEILEN, zooals hetzelfde is liggende aan den Haringvliet, zuidzijde, te Rotterdam.

Nog zal afzonderlijk worden Geveild: Een CHRONOMETER.

De Notaris D. C. KLEY, gevestigd te Cappelle op d'Issel,

zal op Woensdag den 27 Julij 1859, des voormiddags ten 10 ure, op het Dorp Zeevhuizen, publiek Veilen en Verkoopen: 15 differente RIJ- en WERKVAARDEN, 9 MELK- en KALFKOEIJEN, 5 VARE KOEIJEN, 14 SCHOT-TEN, 8 VAARZEN, 3 STIEREN, 120 Stuks deels VETTE en anderdeels LAM-SCHAPEN, 240 Stuks ZUG- en WEI-LAMMEREN, 1 ZEUG-VARKEN met BIGGEN en zoov. Eindelijk een MESTSTAAL van 28 Koeijen, zeer gereed liggende tot Vervoer.

Op Woensdag den 27 en Donderdag den 28 Julij 1859 zullen door de Makelaars H. VRIESENDORP, J. P. M. BOONEN, E. MAURITZ en H. BOONEN, te Dordrecht, worden geveild:

Mooie versch aangekomene Partijen Rijsche HOUTWAREN,

bestaande in lange en zware Eiken HOUTEN, Eiken BALKEN, Eiken ROEDEN, Eiken KLOSSEN, KROMMERS van onderscheidene lengte en zwaarte, zeer mooie platte DENNEN, MAASBALKEN en Ronde GRIJNEN. Welke twee dagen vóór de Verkoop ingenomerd zullen liggen aan den Noorden-Dijk, boven den Molen het Hert. De Verkoop zal zijn in het Hof van Holland, buiten de St. Jorispoort, op Woensdag den 27 en Donderdag den 28 Julij 1859, des namiddags ten HALF DRIE URE, precies. Nadere onderrichting is te bekomen bij boven-gevoemde Makelaars.

Definitive Toewijzing,

bij Afslag, op Vrijdag den 29sten Julij 1859, des voormiddags ten 10 ure, in het Logement het Hof van Holland, te Dordrecht, ten overstaan van den aldaar residenten Notaris H. SCHUYTEN, van eene Kapitale BOUWMANSWONING en omtrent 86 Bunders uitmuntende WEI- en BOUWLANDEN, staande en gelegen onder de gemeenten Hoogvliet, Pernis en Katendrecht, en zulks in 35 Percelen, waarvan er 33, na afzonderlijken Afslag, eerst in onderscheiden combinatien en daarna in massa zullen worden Opgehangen en Afgeslagen. Onmiddellijk na afloop van die Verkoop zullen ten overstaan van denzelve Notaris, bij Afslag definitief worden Verkocht: Omtrent 15 Bunders BOUWLAND, genoegzaam allen van de Klasse, gelegen onder Rijsort, thans gemeente Ridderkerk, en onder Heerjansdam, en zulks in Percelen. Nader onderrichting is te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris SCHUYTEN, te Dordrecht.

VERKOOPING van Meubelen, Huissieraden enz.

De Notaris FRANS DIJKMAN, resident te Rotterdam, als last hebbende van zijne Principalen, is voornemens, onder Directie van VAN MARLE & DE SILLE, op Donderdag den 4 Augustus 1859, des voormiddags ten 10 ure, aan de Delftschevaart, wijk 6, n.º 338, te Rotterdam, publiek te verkoopen: Gemaakte JUWELEN, Gemaakte GOUD en ZILVER, PORSELEIN, GLAS- en VERLAKTWERK, Gemaakte LIJNWADEN, BEDDEN met TOEBEHOOREN, LEDEKANT met BEHANGSEL, KABINET, COMMODE, TAFELS, STOELN, SPIEGELS, PENDULES en KANDELABRES met STOLPEN, VLOERKLEEDEN, HAARDEN, MANGEL, KOPER, TIN en andere GOEDEREN meer. 's Daags te voren van 10-5 ure te zien.

Gedrukt en uitgegeven bij G. en C. A. van Reyn, te Rotterdam.